

**OBRAZLOŽENJE FINANCIJSKOG PLANA
AUTOCESTE RIJEKA – ZAGREB ZA 2020. GODINU
I PROJEKCIJA PLANA ZA 2021. I 2022. GODINU**

UVOD

Od 2020. godine društvo Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. (ARZ) je novi izvanproračunski korisnik Državnog proračuna Republike Hrvatske prema statističkoj metodologiji ESA 2010, te kao takvo prvi puta sudjeluje u procesu planiranja i izrade financijskih planova za razdoblje 2020. – 2022. godine.

Vlada Republike Hrvatske je u okviru restrukturiranja cestovne mreže Republike Hrvatske u prosincu 1997. godine donijela Odluku o osnivanju dioničkog društva Autocesta Rijeka – Zagreb, društva za građenje i gospodarenje autocestom. Društvu je dodijeljena koncesija na 28 godina s ciljem zatvaranja financijske konstrukcije, građenja, gospodarenja i održavanja autoceste Rijeka – Zagreb, te njenih cestovnih i pratećih objekata na cestovnom zemljištu.

Vlada Republike Hrvatske je u kolovozu 2007. godine donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Društva Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. i dodijeli koncesije za građenje i gospodarenje autocestom. Navedenom Odlukom se dodijeljena koncesija proširuje na način da autocestu Rijeka – Zagreb predstavlja odsječak od čvora Lučko do čvora Orehovica uključujući pristupne ceste od Lišnice do čvora Novigrad i od Netretića do čvora Novigrad, od čvora Orehovica do graničnog prijelaza Rupa, od čvora Orehovica do čvora Križišće, uključujući pristupnu cestu od čvora Draga do grada Rijeke, te pristupnu cestu od čvora Križišće do mosta Krk.

Temeljem navedenog, 23. kolovoza 2007. godine sklopljen je IV Ugovor o izmjenama i dopunama Ugovora o koncesiji za građenje i gospodarenje autocestom Rijeka – Zagreb, kojim je produžen rok trajanja koncesije na 32 godine i 11 mjeseci, počevši od dana utvrđenog ugovorom o koncesiji.

Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. je trgovačko društvo od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i izvanproračunski korisnik.

Poslovanje Društva regulirano je Zakonom o koncesijama, Zakonom o trgovačkim društvima, Zakonom o proračunu, Zakonom o cestama, Pravilnikom o održavanju cesta, odlukama Vlade Republike Hrvatske te drugim zakonima i pravilnicima vezano uz djelatnost Društva.

Prihodi Društva su cestarine, čiju visinu utvrđuje Društvo na način utvrđen Ugovorom o koncesiji, uz suglasnost Ministra mora, prometa i infrastrukture. Osim cestarine Društvo ostvaruje prihode od korištenja cestovnog zemljišta za prateće i uslužne objekte na trasi autoceste, te ostale prihode iz redovnog poslovanja.

Gospodarska svrha Društva je zatvaranje financijske konstrukcije, građenje, gospodarenje i održavanje autoceste Rijeka – Zagreb, te njenih cestovnih i pratećih objekata na cestovnom zemljištu u sklopu ostvarivanja prava iz Ugovora o koncesiji.

Osnovne odrednice Društva su sigurnost, ekologija, uslužnost i efikasnost, a prema njima se određuju i mjere sve strategije, planovi i ciljevi. Izgradnja autoceste i gospodarenje izgrađenim dionicama, odvijaju se uz primjenu najviših standarda sigurnosti i zaštite okoliša uz minimalno ometanje odvijanja prometa, te uz maksimalnu sigurnost korisnika u prometu i visoku razinu usluga korištenja autoceste.

Vlada Republike Hrvatske je u ožujku 2017. godine donijela Pismo sektorske politike koje je pripremila Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u suradnji sa Svjetskom bankom,

kojim se predviđa provođenje poslovnog i financijskog restrukturiranja u društvima iz cestarskog sektora, pa tako i u Autocesti Rijeka – Zagreb.

Prethodno, tijekom 2017. i 2018. godine provedena su dva kruga financijskog restrukturiranja s ciljem konsolidacije dugova nastalih za izgradnju autoceste te se postigla optimizacija rokova dospijea kreditnih obaveza uz povoljniju kamatnu stopu.

U sklopu do sad provedenog poslovnog restrukturiranja poduzeća iz cestarskog sektora, ARZ je krajem 2017. godine prodao svoj vlasnički udio u društvu HAC-ONC, čija je osnovna djelatnost bila pružanje usluge održavanja i naplate cestarine vlasnicima, društvima HAC i ARZ. U studenom 2018. godini proveden je postupak javne nabave, temeljem kojeg je s društvom HAC sklopljen četverogodišnji Ugovor o pružanju usluga redovnog održavanja autoceste, naplate cestarine i nadzora i vođenja prometa.

PRIHODI

Predloženi Financijski plan ukupnih prihoda za 2020. godinu iznosi 762.608.798 kn. Projekcija ukupnih prihoda u 2021. godini ostaje na razini prethodne godine jer se očekivani efekt rasta prihoda od naplate cestarine gubi zbog izostanka prihoda iz EU fondova u tekućoj godini, a buduća realizacija prihoda iz EU fondova ovisiti će o modifikaciji operativnih programa. U 2022. godini projiciran je rast ukupnih prihoda od 2% zbog povećanih prihoda s osnove provedbe Ugovora o koncesiji i rasta prihoda od naplate cestarine. Planirani ukupni prihodi u 2021. godini iznose 762.673.612 kn, a u 2022. godini iznose 780.271.848 kn.

Planirana sredstva služe za pokriće troškova održavanja u širem smislu, odnosno za pokriće poslovnih, financijskih i izvanrednih rashoda Društva.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga su osnovni prihodi koje Društvo ostvaruje te su u Financijskom planu za razdoblje od 2020. do 2022. godine planirani u iznosu od 678.298.886 kn u 2020. godini, iznos od 681.671.650 kn u 2021. godini i iznos od 685.058.886 kn u 2022. godini. Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga čine udjel od 89% u ukupnim prihodima poslovanja u 2020. godini.

Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. ostvaruje glavninu svojih prihoda od naplate cestarine na dionicama kojima gospodari sukladno čl. 7 i čl. 8 Ugovora o koncesiji i čl. 9 Zakona o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14). Prihod od naplate cestarine u strukturi ukupnih predloženih prihoda za 2020. godinu čini 88%, a projicirani rast ovog prihoda iznosi 0,5% godišnje. Planirani prihod od naplate cestarine iznosi 673.907.533 kn u 2020. godini, 677.311.650 kn u 2021. godini i 680.698.886 kn u 2022. godini.

U sklopu navedenih iznosa planiranih prihoda od naplate cestarine po godinama uključeni su prihodi iz državnog proračuna za posebne skupine korisnika koji su oslobođeni plaćanja cestarine. Društvo ARZ iz državnog proračuna prima sredstva za sufinanciranje mostarine mosta Krk za pravne i fizičke osobe sukladno čl. 90. Zakona o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14), a koji ostvaruju besplatan prolazak mostom Krk temeljem čl. 32. Zakona o otocima (NN 116/18) i Pravilnika o ostvarivanju prava na oslobođenje od plaćanja mostarine (NN 72/16). Za navedenu namjenu, planirana sredstva po godinama iznose: 26.900.000 kn u 2020. godini, 27.320.000 kn u 2021. godini te 27.500.000 kn u 2022. godini.

Dodatno, Društvo iz proračuna Ministarstva mora, prometa i infrastrukture prima nadoknadu cestarine za invalide, NATO i EUFOR vozila te vozila hitnih službi koja ostvaruju pravo besplatnog prolaska autocestom temeljem posebnih propisa. Planirana sredstva za ovu namjenu u Financijskom planu planirana su u sklopu prihoda od naplate cestarine, u iznosu od 5.842.000 kn godišnje, za svaku od tri godine obuhvaćene ovim Financijskim planom.

Osim prihoda od naplate cestarine, Društvo ostvaruje prihod od prodanih pretplatnih proizvoda, ENC uređaja i SMART kartica, te prihod od naplate šteta po ugovorenim policama osiguranja, prihod od prodaje energije proizvedene u solarnoj elektrani na riječkoj obilaznici i prihod od oglašavanja.

Za pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna u Financijskom planu ARZ-a za razdoblje od 2020. do 2022. godine planirani su iznosi od 56.307.950 kn u 2020. godini, iznos od 53.000.000 kn u 2021. godini i iznos od 67.211.000 kn u 2022. godini. Prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna čine 7% od ukupnih prihoda poslovanja u 2020. godini.

Tekuće pomoći proračunu iz drugih proračuna Društvo prima temeljem Ugovora o koncesiji i njegovih sklopljenih dodataka od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Koncesionaru Autocesti Rijeka – Zagreb isplaćuje se povrat sredstava za projektiranje i izvlaštenje temeljem čl. 16. st. 7. i čl. 17. st. 1. Ugovora o koncesiji za građenje i gospodarenje autocestom Rijeka – Zagreb od 24. lipnja 1998. godine te naknada troškova održavanja obilaznice grada Rijeke i sanacije mosta Krk temeljem članka 23. IV Ugovora o izmjenama i dopunama Ugovora o koncesiji od 23. kolovoza 2007. godine.

Prihod temeljem provedbe Ugovora o koncesiji odnosi se na održavanje riječke obilaznice i sanaciju mosta Krk, projektiranje i izvlaštenja, te održavanje novo preuzetih dionica autoceste A7 od čvora Orehovica do čvora Križišće, pristupne državne ceste D404 od čvora Draga do grada Rijeke te pristupne državne ceste D102 od čvora Križišće do Krčkog mosta. Za navedenu namjenu, planirana sredstva po godinama iznose 39.720.000 kn u 2020. godini, 53.000.000 kn u 2021. godini te 67.211.000 kn u 2022. godini.

Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. prima pomoći iz inozemstva temeljem odobrenih projekata koji se financiraju većinskim dijelom iz bespovratnih sredstava iz EU fondova. Projekti započeti ranijih godina čije izvršenje se proteže i na 2020. godinu, sufinancirani bespovratnim sredstvima u visini od 85% vrijednosti projekta su:

- CROCODILE II CROATIA;
- CROCODILE III CROATIA;
- Studija izvodljivosti za projekt Prilagodba infrastrukture na relaciji Zagreb – Karlovac.

Za 2021. i 2022. godinu nema odobrenih projekata sufinanciranih iz europskih fondova.

Ukupni iznos planiranih prihoda u Financijskom planu Autoceste Rijeka – Zagreb d.d. za 2020. godinu iz EU fondova iznosi 16.587.950 kn, dok u narednim godinama nema planiranog prihoda po toj osnovi.

Planirana sredstva se odnose na sljedeće projekte:

- Projekt CROCODILE II CROATIA uključuje upravitelje hrvatskih cesta i autocesta s ciljem koordiniranog upravljanja i kontrole prometa te postizanja usklađenosti Inteligentnih transportnih sustava (ITS), što će rezultirati visokom kvalitetom usluga informiranja putnika na jednom od najvažnijih cestovnih koridora u Europi. Za

razmjenu podataka i informacija između centara za kontrolu i upravljanje prometom, prometnih informacijskih centara, pružatelja i korisnika usluga u prometu na europskoj razini koristit će se DATEX II standard. Vrijednost projekta za dio Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. iznosi 2.932.000 EUR, što predstavlja 85%-tno financiranje sredstvima iz EU fondova. Projekt je započeo 1. svibnja 2016. godine. U 2020. godini planiran je prihod iz ovog izvora u iznosu od 8.652.228 kn na pozicijama 6381 Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (70.000 kn) i 6382 Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (8.582.228 kn). Završetak Projekta planira se za 2020. godinu, te u narednim godinama nema planiranih prihoda s ove osnove.

- Projekt CROCODILE III Croatia se nastavlja na projekt Crocodile II Croatia i dio je koridora CROCODILE III koji uključuje šest zemalja članica (Austrija, Češka, Hrvatska, Mađarska, Italija i Slovenija). Uz tvrtku Autocesta Rijeka – Zagreb d.d., na projektu sudjeluju i ostali upravitelji autocesta i državnih cesta u Republici Hrvatskoj. Glavni fokus projekta ovog projekta usmjeren je na nastavak implementacije DATEX II standarda za izmjenu prometnih informacija značajnih za sigurnost prometa. Projektom će se omogućiti poboljšanje i harmonizacija Standarda nadogradnjom sustava u centrima za upravljanje i kontrolu prometa Bosiljevo, Delnice i Čavle kako bi se poboljšala kvaliteta informacija i podataka koji će se dostavljati u nacionalnu pristupnu točku. Također će biti izvršena nadogradnja postojećih planova i procedura za vođenje prometa. Kroz projekt će se ugraditi i prometna oprema (info displeji, video kamere i meteorološke stanice).

Projekt je započeo 1. siječnja 2018. godine te ga sufinancira Europska unija iz CEF programa s 85% vrijednosti projekta. Vrijednost projekta za dio Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. iznosi 1.200.000 EUR-a. U 2020. godini planiran je prihod iz ovog izvora u iznosu od 7.650.000 kn na poziciji 6324 *Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU*. Završetak Projekta je predviđen za 31. prosinca 2020. godine.

- Planirani prihodi od EU projekta u 2020. godini za Izradu studije izvodljivosti za projekt Prilagodba infrastrukture na relaciji Zagreb – Karlovac u ukupnom iznosu od 285.721 kn planiran je na pozicijama 6381 Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava i 6382 Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava, te je usuglašen s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture, koje ga je uvrstilo u svoj plan na pozicijama 3681 Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava u iznosu od 79.475 kn i 3682 Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava 206.247 kn.

Prihode od imovine čine prihodi od mjesečne naknade za prateće uslužne objekte dane u potkoncesiju i najma zemljišta za odašiljače, sukladno sklopljenim ugovorima, te kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju. Ukupni planirani iznos po ovoj osnovi iznosi 28.001.962 kn godišnje, za sve tri godine obuhvaćene ovim Financijskim planom. Ugovorene naknade vezane su uz kretanje tečaja eura u odnosu na kunu. Prihodi od imovine čine 4% od ukupnih prihoda poslovanja u 2020. godini.

RASHODI

Veći dio kreditnog portfelja sastoji se od kredita podignutih sa svrhom financiranja izgradnje autoceste i proširenja koncesije, osim sredstava dobivenih od izdavanja euro obveznica koja su utrošena na podmirenje kreditnih obveza te kredita kojim su se u sklopu procesa restrukturiranja duga refinancirala dva postojeća kredita. Refinanciranje je izvršeno kreditom

u iznosu od 202.025.000 EUR koji je odobren u travnju 2018. godine od zajednice ponuditelja koju čine Privredna banka Zagreb d.d., Zagrebačka banka d.d., Erste&Steiermarkische bank d.d., OTP banka (ex Societe Generale-Splitska banka d.d.) i Hrvatska poštanska banka. Kredit je odobren na rok od 12 godina uz kamatnu stopu u visini 6M Euribora uvećanog za maržu od 1,95% i valutnu klauzulu.

Kamatne stope svih kredita ugovorene su na bazi Euribora uvećanog za određenu maržu, osim sredstava od euro obveznica za koje je ugovoren fiksni iznos kamate čija otplata počinje 2019. godine kada se otplaćuje iznos kamate od 2.729.968 EUR, dok će sve preostale godine kamata iznositi 2.338.758 EUR.

Rashodi za kamate za primljene kredite i zajmove planirani u 2020. godini iznose 77.409.069 kuna, dok projekcija rashoda za ovu namjenu u 2021. godini iznosi 88.033.554 kune, a u 2022. godini iznosi 88.040.338 kuna.

RAČUN FINANCIRANJA

U računu financiranja planiran je donos depozita iz prethodne godine u 2020. godinu u iznosu od 260.160.000 kn, te povlačenje sredstava iz kredita koji će biti ugovoren do kraja 2019. godine za financiranje Programa građenja i održavanja autocesta i otplatu kreditnih obaveza.

Društvo će podmirivati dug po glavnica kredita prema ugovorenoj dinamici dospijea obveza po godinama, i to u 2020. godini iznos od 495.811.544 kn, u 2021. godini iznos od 568.423.019 kn te u 2022. godini iznos od 628.780.476 kn.

POSEBNI DIO

U Financijskom planu Autoceste Rijeka – Zagreb d.d. predloženi iznos rashoda za program – Administrativno upravljanje i opremanje u 2020. godini iznosi 32.898.307 kn, u 2021. godini iznosi 33.091.737 kn, a u 2022. godini iznosi 33.439.878 kn. Sredstva za izvršenje ovog programa osigurana su iz vlastitih prihoda koje Društvo ostvaruje od naplate cestarine.

Ulaganje u Program građenja i održavanja autocesta na koncesijskom području Autoceste Rijeka – Zagreb d.d. planirano je u iznosu od 324.675.207 kn u 2020. godini, 306.201.565 kn u 2021. godini te 314.406.965 kn u 2022. godini.

Navedeni planski iznosi dijele se na:

REDOVNO ODRŽAVANJE

- ukupni planirani godišnji iznos za Redovno održavanje iznosi 163.738.265 kn godišnje. Planirano je zadržavanje iste razine rashoda za sve tri godine obuhvaćene ovim Financijskim planom.

Društvo ARZ, slijedom provedenog operativnog restrukturiranja poduzeća u cestarskom sektoru, ne raspolaže više vlastitom radnom snagom i opremom za obavljanje poslova održavanja autoceste, poslova naplate cestarine i vođenja prometa te ovu uslugu ugovara putem javnog natječaja, kao obveznik Zakona o javnoj nabavi.

Tvrtka HAC d.o.o. izabrana je na provedenom javnom natječaju te je dana 14. prosinca 2018. godine sklopljen Ugovor, na rok od četiri godine.

Financijskim planom planirani su i rashodi za uslugu održavanja dionice autoceste A7 od čvora Orehovica do čvora Križišće, pristupne državne ceste D404 od čvora Draga do grada Rijeke te pristupne državne ceste D102 od čvora Križišće do Krčkog mosta, koju ARZ d.d. sukladno IV. Ugovoru o izmjenama i dopunama Ugovora o koncesiji za građenje i gospodarenje Autocestom Rijeka – Zagreb ima obavezu preuzeti na upravljanje.

IZVANREDNO / INVESTICIJSKO ODRŽAVANJE

Izvanredno održavanje obuhvaća ulaganja koje se odnose na sanaciju i održavanje autoceste i postojećih objekata na autocesti. Navedeni radovi izvode se u cilju dugotrajnijeg uređenja i poboljšanja pojedinih dijelova ceste, osiguranja sigurnosti, stabilnosti i trajnosti ceste te cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa. Planirani iznos za K8001 – Izvanredno/investicijsko održavanje po godinama iznosi 111.000.000 kn u 2020. godini, 120.000.000 kn u 2021. godini i 120.000.0000 kn u 2022. godini.

Radovi izvanrednog održavanja, obuhvaćaju održavanje dionica u prometu u ukupnoj duljini od 187 kilometara (174,5 km autocesta i 12,5 km državnih cesta), na kojima se nalazi:

- 38 vijadukata i mostova ukupne duljine 14,3 km;
- Most Krk;
- 18 tunela ukupne duljine 13 km.

U trogodišnjem razdoblju obuhvaćenom ovim Financijskim planom ARZ planira provesti sljedeće aktivnosti izvanrednog održavanja:

- sanacija objekata – vijadukti Bukovo, Zečeve Drage, Golubinjak, Zalesina; Most Krk; nadvožnjak Kikovica, prijelazne naprave na vijaduktu Drežnik, sanacija obloge u tunelima, šahti, sanacija odvodnje i dr.;
- sanacija asfalta u Gorskom kotaru (A6), Zagreb – Bosiljevo (A1);
- asfaltiranje platoa kod naplatne postaje Krk;
- popravci asfalta (A1, A6, A7);
- popravak naplatnih postaja i COKP-i, betonske staze naplate;
- geomehanika i zaštita okoliša.

Stručne službe provele su u drugoj polovici 2018. godine specijalističke preglede građevina na dionicama kojima upravlja ARZ, te su izrađeni projekti sanacije 5 vijadukata na dionici autoceste A6, koji su pokazali određenu sustavnu problematiku u vezi očuvanja trajnosti svojstava elemenata građevina (mostova i vijadukata), odnosno nešto povećani nivo oštećenja uzrokovan složenim meteorološkim uvjetima i uvjetima zimskog održavanja ceste. Ovime su i procijenjene vrijednosti sanacije i zaštite navedenih objekata nešto više od očekivanih. Isto se također odnosi i na asfaltne kolnike, osobito stari kolnik na A6 u smjeru Rijeke.

Sanacije objekata planirane su sukladno provedenim specijalističkim pregledima stanja objekata i istražnih radova, temeljem čega su izrađeni projekti sanacije građevina. Ostali radovi izvanrednog građevina planiraju se temeljem zakonskih obveza i procjena stručnih službi.

GRADENJE AUTOCESTA

Građenje autocesta obuhvaća izvlaštenja zemljišta i upise vlasništva koje za Republiku Hrvatsku sukladno Ugovoru o koncesiji provodi ARZ i rashode za izgradnju, nadzor, projektiranje s provedbom upravnog postupka, tehničke preglede i ishođenje uporabnih dozvola. Planirani iznos za građenje autocesta po godinama iznosi 30.757.850 kn u 2020. godini, 22.463.300 kn u 2021. godini i 30.668.700 kn u 2022. godini.

U trogodišnjem razdoblju obuhvaćenom ovim Financijskim planom ARZ planira provesti sljedeće aktivnosti građenja:

- Čvor Trinajstići – izvlaštenje i upravni postupak;
- Izmještanje državne ceste D6 čvor Novigrad – Lišnica – izrada projektne dokumentacije i provedba upravnog postupka, izvlaštenje, izgradnja i nadzor;
- Čvor Matulji – rekonstrukcija čvora (izgradnja i nadzor);
- Izgradnja vatrogasne postaje: VP Vrbovsko (Veliki Gložac) i nadzor;
- Implementacija LED - rasvjeta čvor Jastrebarsko (novelacija dokumentacije, radovi i nadzor);
- Implementacija sustava za nadzor brzina na koncesijskom području ARZ-a;
- Rekonstrukcija i novelacija sustava video nadzora i sustava video detekcije na autocestama pod nadležnošću ARZ d.d.;
- Usklađenje tunela dužih od 500 m na TEN-T pravicima prema Pravilniku o minimalnim sigurnosnim zahtjevima za tunele (izgradnja i nadzor);
- Modernizacija sustava naplate cestarine;
- Projektiranje i provedba upravnog postupka za zidove za zaštitu od buke – dijelovi A1,A6 i A7;
- Proširenja kapaciteta autoceste Zagreb-Karlovac, sukladno rezultatima studije izvodljivosti – izvlaštenja;
- Kontrolirani sustav odvodnje Orehovica – Kikovica – projektiranje.

CROCODILE II I CROCODILE III

Troškovi provedbe projekata CROCODILE II i III koji se 85% refundiraju iz sredstava EU fondova u 2020. godini planirani su u iznosu od 19.179.092 kn. U 2021. i 2022. godini nema planiranih aktivnosti po predmetnim projektima.